

Адыгэ Маф

№ 139 (20652)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ
ШЫШЪХЪЭИУМ и 1

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ШЫШЪХЪЭИУМ и 1-р — ЗИ ХЭКУЖЪ КЪЭЗЫГЪЭЗЭЖЫГЪЭХЭМ Я МАФ

**Адыгэ Республикэм
щыпсэхуэ
лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!
Тичыплэгъу лыплэхэр!**

Хъугъэ-шлэгъэ иным — зи Хэкужъ къэзыгъэзэжыгъэхэм я Мафэ фэш! тышъуфэгущо!

Илъэс 16-кIэ узэкIэIэбэжымэ мы мафэм тиреспубликэ итарихъ хъугъэ-шлэгъэ ин къыхэхъуагъ — Союзнэ Республикэу Югославием и Автоном краеу машлом зэлыштэгъэ Косовэ тыхэгъэгогъу адыгэхэр къыкIыжь-хи я Хэкужъ къэкIожыгъэх.

Зэдэгъэштэныгъэ хэлъэу, дэгъоу зэхэцагъэу тыхэгъэгогъуэм якъэ-кIожынкIэ Iэпылэгъу зэрэхъугъэм елытыгъэу Адыгеир зэрэдунаеу щысэ фэхъугъ.

Непэ республикэм Косовэ имызакъоу, Тиркуем, Сирием, Израилл, Иорданием, Германием ыкIи Америкэм къарыкIыжьыгъэ тильэкпкъэгъухэр щэпсэх. ИкIэрыкIэу агъотыжьыгъэ Хэкужым ифэшшоэ цыфхэу ахэр зэкIэ хъугъэх ыкIи ащ ихэхъоныгъэ яIахышхо хашыхъэ.

Тапэки къэгъэзэжынын Iофыр зэрэлыкIотэщтым тицыхъэ телъ, Адыгэ Республикэм тыхэгъэгогъуэм апае ипчъэхэр ренэу зэлухыгъэх.

Тичыплэгъу лыплэхэр, мы мафэкI шлагъом тыгу къыддеIэу зэкIэми тышъуфэлъаIо псауныгъэ пытэ, мамыр щыIакIэ шыуиэнэу, шлоу щыIэр къыжъудэхъоу шыупсэунэу!

**Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэу
ТХЪАКИУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ**

Шьукъетэгъэблагъэ

**Адыгэ Республикэм
щыпсэхуэ ыкIи ихъакIэхэу
лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!**

Непэ пчыхъэм сыхъатыр 5-м зи Хэкужъ къэзыгъэзэжыгъэхэм я Мафэ фэгъэхыгъэ торжественнэ зэIуIкIэрэ концертрэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние щыкIотытх. Концерттым ыуж филармонием ыпашъхъэ джэгъу щызэхэщэщт. Iофтхъабзэхэм шыуахэлэжъэнэу шьукъетэгъэблагъэ.

ЗэхэщэIкIо комитетэр

(Бэдзэогъум и 31-м къыхэтыу-тыгъэ мэкъэгъэIум зэхэхэр зыщылэщт мафэмкIэ хэукъоныгъэ хэхъуагъ, къытфэжъугъэгъу.)

Шъхъафитныгъэр зэгурьIоныгъэм къыкIэкIуагъ

Илъэс къэс шышъхъэIум и 1-р Адыгэ Республикэм зи Хэкужъ къэзыгъэзэжыгъэхэм я Мафэу шыхагъэунэфыкIы.

Зэо жьалымэу IкIуагъэм ыпкъ къыкIыкIэ адыгэхэр хэгъэгъу 50-м ехъумэ ащыпсэхуэ хъугъэ. Ащ къыхэкIэу зэрэ-шIэнхэ е зэрэлыгъунхэ альэкIырэп.

1998-рэ илъэсым Автоном краеу Косовэ зао къызысэхъум Адыгеир Iэ-пылэгъу афэхъугъ, илъэкпкъэгъухэу гузэ-жыогъу чыплэ ифагъэхэм гүфэбэныгъэ хэлъэу апэгъокIыгъ.

УФ-м и Посольствэу Югославием щылэм игенеральнэ консулэу Анатолий Степанюк, IэнатIэу иIэм елытыгъэу, чыплэ къын иуцогъэ адыгэхэм яхэкужъ къагъэзэжынын иIахышхо хишыхъагъ. Ар джы Москва щэпсэху. МэфэкIым ехъулэу Анатолий Степанюк телефонкIэ гущылэгъу тыфэхъугъ. Къэзыгъэзэжыгъэхэм афэгъэхыгъэу игукъэкIыжьхэм тащигъэгъозагъ, мэфэкIымкIэ ар зэкIэми къафэгущуагъ.

— АпэрэмкIэ, мы Iофтхъабзэм сызэрэхэлэжъэгъагъэр зэрэшъушымыгъупшагъэмкIэ «тхъашъуегъэпсэху» шьосэлэ.

Адыгэхэр сыдигъуи скъошкIэ сэлъытэх. Косовэ исыгъэхэм ячIыгужъ къызэра-гъэзэжыщтым сызэрэхэлэжъагъэм сырэгущо, — тIэкIу зэрэгумэкIырэр ымаккъэкIэ зэхатшIээ къытфегуатэ А. Степанюк.

Косовэ тIогъогогъо тильэкпкъэгъухэр къыкIыжьыгъэх. Апэрэ купыр 1998-рэ илъэсым шышъхъэIум и 1-м, ятIонэрэр 1999-рэ илъэсым игъатхэ.

— Сыд фэдэрэ мылькIуи уихэку пэпшынын плъэкIыщтэп, — еIо А. Степанюк. — Адыгеим къэзыгъэзэжыгъэхэм чIэнагъэу ашыгъэр макIэп — гъашIэм зэIуагъэкIэгъэ мылькур, IофшIапIэр, ау ахэм анахъ лыплэу алытагъэр ячIыгужъ, яхэку гупс. Урысыем и Президент къытфигъэуцугъэ пшьэрылыр зерифэшъуашэу дгъэцэкIагъэ. Косовэ къыкIыжьыгъэхэр Адыгеим къэкIожыгъэх, УФ-м иIыф хъугъэх.

Пшьэрылыр агъэцэкIэныр псынIагъэп. Топыо макъэхэу абгукIэ къэлущтыгъэхэр непи А. Степанюк ытхъакIу-мэ икIыжьыхэрэп. КъагъэонхэкIэ цы-

нэгъошхо щыIагъ нахъ мышIэми, зыфэ-жъэгъэ Iофыр зерифэшъуашэу агъэцэ-кIагъ, тильэкпкъэгъухэу нэгбгери 174-рэ Косовэ къыращыжыи, Адыгеим къагъэ-сыжьыгъ.

Кавказ заом илъэхъан зичыгужъ къызызынэкIыгъэхэм зэрэадыгэхэр сыдигъуи агу пытэу илыгъ, нэмыкI цыф Iэпкъхэм ахэкIодагъэхэп, абзэ, яшэн-хабзэхэр зыцагъэгъупшагъэп.

Анатолий Степанюк къызериIуагъэм-кIэ, адыгэхэм янамыс, якультурэ къызыIотыкIырэ литературэ зэфэшъхъафхэм яджэ, Адыгеим иль къэбарыр шIогъэ-шIэгъонэу зэрегъашIэ.

— Зиунэ къэзыгъэзэжыгъэхэу зимэфэкI хэзыгъэунэфыкIыхэрэм сыгу къызделэу сафэгущо, — еIо А. Степанюк. — Ахэм яхэкужъ къагъэзэжы-ным иIахышхо зэрэхэлъым сырэгущо. ЯщылэIэ-псэукIэ зэрэзэхъокIыгъэр сэшIэ, нахышхо хъугъэу сэгугъэ. Адыгеим щышIэтырэ тыгъэм ифабэ зэхашIэу, мамырныгъэ, зэгурьIоныгъэ республикэм илынхэу, гъэхъэгъэшлухэр ашыхэзэ псэунхэу афэсэлэ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

Илъэсныкъом изэфэхъысыжьхэр

Хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу Адыгеим щылэм 2014-рэ илъэсым иапэрэ мэзих Iофэу ышIагъэм изэфэхъысыжьхэм, тапэки пшьэрылыр зыфигъэуцужьхэрэм къатегущыIагъ ГъэIорышIапIэм ипацэ ипшьэрылыр зыгъэ-цэкIэрэ Владимир Мигидюк.

— Мы аужырэ илъэсхэр пштэхэмэ, Урысыем щызэхэагъэуцорэ ведомственнэ рейтингым пэ-рытныгъэ щызыIыгъэхэм ащыц хыкум приставхэм я Феде-ральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу Адыгеим щылэр. Непэ Iоф-хэм язытет сыд фэда, илъэс-ныкъом изэфэхъысыжьхэм о пшьэхэкIэ уагъэрэзагъа?

— 2014-рэ илъэсым иапэрэ мэзих Iофэу тшIагъэм изэфэхъысыжьхэм заккъыфэбгъазэмэ, къэгъэлэгъонэу тилэ-хэмкIэ Урысыем я 6-рэ, Къыблэ фе-деральнэ шьолырым апэрэ чыплэхэр ащыттыгъы. Арэу щыт нахъ мышIэми, ятIонэрэ илъэсныкъом зэшIотхын фаеу

тапашъхъэ итыр бэдэд. Гъэхъагъэу тилэхэр къыхэбгъэщыхэмэ, анахъ шъхъалэу уналэ зытебдэн фаер мэзихым къыкIоцI къулыкъушIэхэм Iоф мин 49,5-м ехъу зэрэзэхэафыгъэр ары. БлэкIыгъэ илъэ-сым мыщ фэдэ иуахътэ а пчъагъэр мин 49-м Iахъэщтыгъэ. Джаш фэдэу 2013-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, хэбзэ-Iахъхэм, псэуплэ-коммунальнэ хызмэ-тым, лэжьапIэм итын, нэмыкI лэны-къохэмкIэ чыIфэ зытелыгъэхэм къызы-кIагъэIожыгъэ ахъщэр нахыIбэ хъугъэ. ГъэIорышIапIэм икъулыкъушIэхэм уго-ловнэ Iофи 185-рэ алэкIэлъыгъ, 2013-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, а пчъагъэр 32-кIэ нахыIб. 2014-рэ илъэсым иапэрэ мэзих хыкум приставхэм ядознава-тельхэм уголовнэ Iофи 165-рэ зэха-

фыгъ, ахэм ащыцэу 153-р IкIэлэпIуп-кIэр зэрамытырэм епхыгъ, хыкумым Iофи 147-рэ IэкIэдгъэхъагъ. Ащ нэ-мыкIэу административнэ пшьэдэкIыжэ зэдгъэхъыгъэхэм япчъагы макIэп. Бэ-джэшIагъэ зезыхъагъэу хэбзэхуэмкIо къулыкъухэм зашIозыгъэбыллыщтыгъэ нэгбгирэ 14 хыкум приставхэм къа-убытыгъ, ахэм ащыцэу 4-м бэдэжэшIэгъэ хылыгъ е хылыгъ дэдэ зэрахагъ.

ТилофшIэнкIэ мэхъанэшхо зилэ лъэ-ныкъохэм ащыц цыфэу зыкытфэзы-гъазэхэрэм ягумэкIыгъохэр зэхэфыгъэн-хэр. 2014-рэ илъэсым иапэрэ мэзих ахэм япчъагъэ хэпшыкIэу хэхъуагъ ыкIи нэгбгирэ 246-м нэсыгъ. Яахъэ къызэкIагъэIожынын зэрамылэкIырэр ары анахъ Iофыгъо шъхъалэу цыфхэм къагъэнафэрэр, ащ нэмыкI дэо тхыль-хэри къытIэкIахъэх. Ахэм зэкIэми тахэплэ, амалэу щылэмкIэ нэгбгирэ пэпчэ Iэпылэгъу тызэрэфэхъуштым тыналэ тет. ТилофшIэн цыфхэм уасэу къыфашырэр ары тэркIэ анахъ шъхъалэр.

(ИкIлэх я 2-рэ нэIубгъом ит).

**Бэ пцэчыгъэр,
адыгэ Чыгужьыр**

Даушыгъэм уришыу зеклуаплэу,
Зышлөлэшым урикьонтхъ зепхуа-
плэу,
Къыпшхьамысэу джэгъогъу гухьэ-гу-
жыыр
Бэ пцэчыгъэр, адыгэ Чыгужьыр!

Ау сыдигъуи силъэпкъ урилъаплэу,
Клуачлэ къептэу, уринарт лъэгаплэу
Учылагъ, джыри учылашт,
Жьогъо закъоу ренэу урилэшт!

Урилъапсэш ац игугъэ дахэ,
Дунаишхом ыгуклэ фэмэзахэу
Шугъэу щылэм ыкыб фигъээзэштэп,
Къэклошт мафэм ипчъэ зэфышлыштэп.

Пгъоклышт ар фаблэу нэфылаклэм,
Фэклэщыгъоу гъашлэм фэусэшт.
Лэпылэгъуклэ, лъэкыр зыфэмаклэм,
Фыкъоклынуу лъфыгъэр ыгъэсэшт.

Рыгущонэу тятэжмэ ялыгъэ
Шхьафит банэу яорэд хэльыгъэм
Щигъэгъуазэу хышхьэр филоэтэшт,
Зэман хафэм ынэгъу клигъэплэшт.

Ац джашыгъум шильэгъушт блэкыгъэм,
Илъэпкъ бжышлэу ежыыр кызыхэ-
кыгъэм
Иогъу лъхъанчэу, зэпылбгъагъэу пцэсым
Зэрэклокыштыгъэр щтагъоу гъэшлэ
нэзым...

**Сызыгъэшлуагъэр
Сичлыгу**

— О уиллэшлэгъухэр лыклэ илагъэхэу,
Гугъэплэ дахэхэр зэпылуагъэхэу,
Шхьэзэкъо лыгъэм урыхэклыжыу
Къэпхыгъ уигъашлэ тхьагъом пэчы-
жыу.

Ппсэ лудэнаклэу зэпызычынуу
Фэгъэ пыйри кыюмыпчыгъа.
Ауми гъогуер кызыпчыныу,
Адыгэр, тауштэу пфэуклочыгъа?!

— Сичлыгу шульэгъуклэ сигъэфэбагъ,
Дэхагъэу хэльымклэу сыгу кыфэпагъ,
Сыфэхмэ, шъабэу кыстелэбагъ.
Иорэд тамэклэу сигъэлъэпагъ.

Ным ибыдзыщэ щыц гъомылэу,
Нартмэ яхышхьэ слыи кыыхьагъ.
Шэбатныкыо ыпсэ емылэу
Шлоу ылъэжыгъэм сыщипсыхьагъ.

Къушхьэхэр пагэу кысышхьашыты-
гъэх,
Ягушхоньгъэклэу зафэсэщэинэу.
Ашыгу фыжхьэр кысыфэшлэтыгъэх,
Склуачлэ кыкличмэ, сыкъагъэинэу.

ХЪУРМЭ ХЪУСЕН**Фэсыжъапщи,
силъэпкъэгу
гупсэхэр!**

Нэфыр симаклэмэ, къэгъэгъэ шьофхэм
Тыгъэпсы лаллыккэ сызлэклаубытэ-
щтыгъ.
Тятэжмэ ямардж кызыслылысырэм,
Язэфэ банэ сыхилъэсэжыштыгъ.

**Тэ джыри пкыхьэккэ
тыкъушхьэчлэс**

Адыгэ лъэпкъыр титэкъухьагъэу,
Зэрэдунаеу тышыхэхэс.
Тлъапсэ Чыгужьым щыхэклыхьагъэу,
Тэ джыри пкыхьэккэ тыкъушхьэчлэс.

Пкыхьэккэ джыри тикъушхьэ сьджемэ,
Хъярыгъо джэгухэр яджэрпэджэжыкы.
Титхыдэ нэфхэр хы-псыхьо ныджмэ,
Къэлъ-гулты шьофмэ ащызэлоклэжыкы.

Хэкур нысаклэу кыгъэккэраклэу,
Типкышхьэ хьоухэр зэльэкъэгъагъэх.
Шхьомчы нэклапэу, нэпцэ зэхаклэу
Хэллэ хы Шлуцлэм ичэц мэзагъоу.

Итыгъи фабэу зафэу ыгощызэ,
Шэсыгъо мафэккэ шуфэс шарехы.
Иуахьти зэклоу шьуашэр ыжыжызы,
Къэклоштым фаблэу бгъэгур фырыхы.

Адыгэгъэшхор лъэпкъыгъэлагъэу,
Шыоу щепсыхрэр щыхьаккэу лъап.
Хьадэгъу пашхьэм лыгъэм рыпагъэу,
Пый кызыкыкырэм псэр щыпытап.

Сыдэу дэхагъа лъэпкъ шэн гъэпсыккэр:
Сабый кызыхьурэм шьуашэу фыхахэу,
Хышхьэр зыкушхьэщхьантэм кыхап-
хэу,
Фаплоу шушлэным лыгъэ оредккэ!

Тиклалы цыем лыи рыккыкыкыкыу,
Типшъашыи саер кышылыдыккыу,
Адыгэм ыцлэ тхыдэу къэккыкыкыу
Маккэп ллэшлэгъоу кызыллыкыкыуагъэр.

Ау тпсэ зэлхыгъэ шэхые чыгур
Гугъу зыфэхьугъэмэ зэлаульэгъуи,
Силэпкъ, жьалымэу узэрапхьуагъ,
Уфитыгъуаджэу укьагъэнагъ.

Сыгу кыпфэузыу сыогупшысэш,
Кысыжъ чылапхьэу бжыб нахь умы-
хьоу,
Непэ Чыгужьым ущеутыгъ,
Уибзэпсы бащи зэпытыутыгъ.

Джэныкыо машлоу тлыи ифэбаплэр
Джы мэккэ-маккэзэ тыди щэклауасэ.
Сырэхьатышхьурэп, неущэу ппэпэ
О зыфэпщэйрэм щытасхьэшлэу плъапсэ.

Адыгэ лъэпкъыр титэкъухьагъэу,
Зэрэдунаеу тышыхэхэс.
Тлъапсэ Чыгужьым щыхэклыхьагъэу,
Тэ джыри пкыхьэккэ тыкъушхьэчлэс!

**Сэ хэплэжыыр
кысысэджэжы**

Къушхьэу зандэм лъэгъоу бгъузэм
зыщигъэщэ,
Пцэс нэгъыфым джанбырыоу хэчэ-
разэ.
Сишлоигъоу гум итео нахь ыгъэжызы,
Сыльэккылатэш, сфыхэгъэккырэм се-
гъэразэ.

Сэ бэшлагъэу сьзккэлопсырэр бгъэ-
жыым пагэу,
Тэмэ шьуамбгъор зыщигъэгъэр огу
лъагэм
Пцэ шхьафитэу щесрэм лэклэу сы-
нэсыным,
Бгъэгум дизэу жьы шхонтлабэр кы-
шысцэнэм.

Ар джау сыдми зэщым пае сыгу
къэккыгъэп.
Адыгэлъыр зэ къушхьатхэу кызы-
щэжыагъэр
Кысысэзэщэу иджэмаккыу кысысэ-
джагъэр
Ары непэ хэплэжы чыжыэм сезщэ-
жыагъэр.

Ац сынэсмэ, къоджэшхуабэу щып-
сэгъэм
Ищагу горэм «Къэблагъ!» алоу сыда-
щэштэп.
Мо джэнэтэу пый техаклом зэрип-
хьуагъэр
Джы къэхалэш, сымшыгъоныр
сфэлэккыштэп.

Ау щыслэгуэрэр зэккэу щысшлэуа-
плэу,
Исэпацэу цыккэдзагъэу фэсшышт
шхьащэ
Ахэр арышъ тиадыгэ идунай,
Ллэшлэгъу пчъагъэм кызышыгъэр нахь
бай.

Кылотэшт етланэ жьыбгъэм силъэпкъ
дахэу,
Щыккэлэшлум ренэу фаблэу зэрэщы-
лагъэр.
Модккэу огуи сызыфеллырэр гурылуа-
гъэу,
Къыридзэшт а пстэури ежы ынахэ.

Якъэбар тятэжхэм сшлэу сшлоигъоу
Маккэу зысшккэу, пстэуи апэу
къушхьэу дысхэм
Ямышэнми, нахь гумахэу зыкъашы-
гъэу,
Къафалощыр бэ дэхагъэу лыерис-
хэм:

«Губзыгъагъэх! Гъэшлэу хыльэм щы-
гъозэшлэхэу,
Шлу фэшхьафккэу ягугуу пшынуу
атемыф.
Ар тшлэуаплэу тэ мы хэкум тыщы-
зэшлэхэу,
Ллэшлэгъубэр зэдитхыгъэу тэгъэнаф.

Ац ешлунхэ амыльэккыу техэккыабэр
Лъыр агъачэу яфитныгъэу кыльэлабэ.
Аслъан бланэу тэ джашыгъум та-
ухъумэзэ,
Апсэ атышъ, ибэ дэдэу тыкъагъанэ.

Яхьадабэу тфэмгъэбыльэу зытыут-
хыпкызы,
Къэшхьэсынэу тэ тимыжъуи афэхьу-
гъэр.
Бэн зытлынэу хэт ащыгъум бгъо-
тыжыныи,
Амыккыгъэр хыккыб лъагъом техъ-
жыгъэу...»

Ахэр зэккэу сигупшысэу щызэблэккызы,
Мыжъожъу цаккэр кысысцызэагъэми
сыпымыльэу,
Сыздежыагъэм игъогуанэу сфыхэ-
гъэккэрэм
Сыккэгъушлэу, сегъэщэчы слъэу икы-
льэ.

Къушхьэр зандэ, лъэгъоу бгъузэм
нахь зегъэщы.
Гъээжэу силэп, сэ хэплэжыыр кы-
сэджэжы.

**Фэсыжъапщи,
силъэпкъэгу гупсэхэр**

Ллэшлэгъуу фыртынэхэм яжызызэпео
Кышышхьамысыхэу шьузэридзагъ.
Хэхэс гупшысэм иорытео
Гугъэр ылъахьэу шьоу кышышхьыб-
загъ.

Ау пкыхьэу лэшлоу шьузыхэтыгъэр
Нэфэлэу дахэу къэтлэгъужыкы.
Къош шульэгъур зыщышхьуитыгъэ
Хэкужъым ылаплэу шьуккыфэжыкы.

Фэсыжъапщи!
Фэсыжъапщи!
Чыгужьэу тынэр кышышхьыфэзэщыгъ!
Фэсыжъапщи!
Фэсыжъапщи!
Сыхьатымафэу шьудежыжыкы.

Шьоу тыкъышхьуажэзэ, тильэпкъэгуу
класэхэр,
Ом жьогъоу ладжи лэпызыжыкы.
Хьазаб гъогъем бащэмэ апсэхэр
Шьышхьуитыгъэу къэжыгъэзэжыкы.
Джы шьузэплэккымэ, гупсэмэу якъэхэр
Чыи щипхьыхьагъэуу къэшлэуагъу-
жыкы.
Шьуйпккыкы хэтыхэу гумэклэу маккэу
хэу,
Зыдэшхьыжыкы хэу кышышхьыжыкы.

Фэсыжъапщи!
Фэсыжъапщи!
Чыгу гупсэм ылаплэу шьушырэхьат!
Фэсыжъапщи!
Фэсыжъапщи!
Неущрэм пэрэплэу шьуйджэмэхьат!

Пачыхьэу дзэпщхэм лъэхэнэу мыгъом
Джэнэтыу чыгур зыщызэрапхьом,
Лъэпкъым щыц тлэккыуу къэнэжы-
гъагъэм
Джэныкыо машлор ыгъэккысагъэп.
Шьуккыетысылыи шьори, тиккышхьэр,
Шьузыфэлэгъэу фабэм зэжыгъэу.
Лыгъэу оредэу тятэжыу чыжыжыкы
Къырацэжыагъэм тыдежыгъэжыкы.

Фэсыжъапщи!
Фэсыжъапщи!
Чыгужьым шьорккэу ылотэжыкы!
Фэсыжъапщи! Фэсыжъапщи!
Сыхьатымафэу шьудежыжыкы!

1995 — 2013-рэ ильэсхэр

Непэ — зи Хэкужъ къэзыгъэзэжыгъэхэм я Маф

ЛЪЭПКЪ ИСКУССТВЭР — ТИБАИНЫГЪ

Игухэль къыдэхъугъ

Ищылэныгъэ лъэпкъ искусствэм езыпхыгъэ Шагудж Батурай икълэцкыкыгъо Тыркуем щыкыуагъ. «Адыгэ Республикэм инароднэ артист» зыфилорэ щытхьуцлэр къыфаусыным ыпэклэ гъогоу къыкыгъэр тшлогъэшлэгъон.

Бэрэздж Диан, Шагудж Батурай, Нэгъой Мадин.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академическэ къэшъокло ансамблэу «Налмэсым» иконцерт Шагудж Батурай апэрэу зеплым, артистхэм бэрэ Іэгу афытеуагъ. Къэшъуакохэм алуки, гуцылэгъу зэфэхъугъэх.

— Мыекъуапэ сыкъэкложьынышъ, «Налмэсым» сыкъыщышъошт, — къарилогъагъ кълэхэм А. Шагуджым.

Уахътэр псынклэу макло. Батурай ыльэ нахъ пытэу зытеуцом, Мыекъуапэ щыпсэунэу къэкложьыгъ, «Налмэсым» хэхагъ. Лъэпкъ искусствэм нэмыкырэ Іофшлэн лымыхъурэ нарт шъаом сэнаушъыгъэу хэлъыр Хэкужъым къыщылэгъуагъ. Шыкълэпщынэм, фэшъхаф адыгэ лъэпкъ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэм зафигъэсагъ. Ансамблэу «Жыум» хэтэу хъаклэц ордэхэр къылохэу ыублагъ. Тхъэм къыритыгъэу цыфым хэлъыр нахъышлоу зыдиджыным фэшл ілэпэлэсэнэгъэ зэрэхигъэхъоштым пылын фае. Лъэпкъ искусствэм щызэлъашлэу, «Жыум» ихудожественнэ пащэу Гъуклэ Замудин ыналэ зэрэтыридзагъэу, артистым ордэ къебгъэлэштми, къэбгъэшъоштми гуфэбэныгъэ пхэлэу удэлэжъэныр Іофым ищыклагъ. Шагудж Батурай цыфышлухэм зэралуклэрэм ишлуагъэклэ игу хэлъхэр къыдэхъу.

— Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкыуагъэхэм якультурнэ Іофыгъохэм тахэлэжъагъ, — къалуатэ «Налмэсым» икъэшъуакохэу Бэрэздж Дианэрэ Нэгъой Мадинэрэ. — Шагудж Батурай тикуп хэтыгъ. Тыркуем, Сирием, США-м, Израиль, Японием, Англием, нэмыкхэм къарыкыгъэхэр адыгэ шъуашэхэм, къашъохэм, музыкэм къакълэупчлэщтыгъэх. Батурай джэныкыо машлом ыпашхъэ исэу шыкълэпщынэм ибзэпсхэр

«къызэригъэгущылэхэр» бэмэ ашлогъэшлэгъоныгъ.

Іэкыб хэгъэгухэм, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым къарыкыгъэхэу Шагудж Батурай инэлъуасэхэри Шъачэ шылагъэх. Композиторэу, ордэдылоу, Адыгеим изаслуженнэ артистэу Лъэчэ Альберт къытфилотагъэм тыригъэгупшысагъ.

Ащ зэрильыгъэрэмкы, Шагудж Батурай фэдэхэм лъэпкъым игумэклыгъохэр нахъышлоу къагурэлэх. Шлэжым тыпылыным фэшл искусствэм клочлэ лъэш къытхэлъхъэ.

Б. Шагуджыр «Налмэсым» икъэшъо шъхьалэмэ ахэлажъэ. «Лъэпэчлэсэр» къызэришлэрэм изакъоми, дунэе щытхъур лъэпкъ искусствэм къыщилэжыгъэу пльытэ хъушт. Батурай шэнышлоу хэлэмэ зэу ащыц гъэхъагъэу ышлэрэм зэремыгупсэфылэрэр. Кълэцкыкы ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылгъэхэм» кълэеджаклохэр щегъасэх, концертхэм ахегъэлажъэх.

— Къашъохэмрэ лъэпкъ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэмрэ сищылэныгъэ къагъэбаигъ, — къелуатэ Адыгэ Республикэм инароднэ артистэу Шагудж Батурай. — Искусствэм ныбджэгъубэ къыситыгъ. Анахъэу сызыгъэгущлорэр Хэкужъым къэзгъэзэжыгъэу сиклэсэ «Налмэсым» сыкъызэрэщышъорэр ары. Тхъаегъэпсэху Іэпылэгъу къысфэхъугъэхэр. Уихэку ичыгу ушыпсэузэ узыкълэхъопсырэр къыбдэхъуным нахъ насыпыгъэ щымылэу сэ къысщэхъу.

Шагудж Батурай (джабгъумкыкы цыс) концертным хэлажъэ.

СПОРТЫМРЭ НЫБДЖЭГЪУХЭМРЭ

Сирием къыкыжыгъэхэм зегъэхъазыры

Сирием къыкыжыгъэ Хъаткыо Саусэр баскетбол ешлэ, исэнэхъаткылетчик, сатыум пылъ. Адыгэ Республикэм зыщыпсэурэр апэрэ ильэс. Ныбджэгъоу, нэлъуасэу Мыекъуапэ щыриліэмэ яшлуагъэклэ тызэлуклагъ.

— Цыфхэр Мыекъуапэ дэгъоу къызэрэщыпгъокыгъэхэм сегъэгущо, — къелуатэ Хъаткыо Саусэр. — Адыгабзэкли, урысыбзэкли сэгущылі. Баскетболыр лъэшэу сшлогъэшлэгъон, сешлэ сшлоигъу.

Хъаткыо Саусэр Сирием щыпсэу зэхъум, хэгъэгум баскетболымкыкы зэнэкъокыоу щыкылохэрэм ахэлажъэщтыгъ. Хъагъэм Іэгуаор бэрэ изыдээрэмэ ащыщыгъ. Мыекъопэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ»-м Саусэр аштэ шлоигъоу Іоф зыдешлэжы.

Адыгэ Республикэм изаслу-

женнэ тренерэу Андрей Синельниковымрэ Хъаткыо Саусэрэу зызэлэклэхэм псынклэу зэгурьлуагъэх. Мэзиным нахъыбэ хъугъэ С. Хъаткыор Сирием ибаскетбол командэу къызыхэкыжыгъэр. Уахътэр ыгъэлъэплэн, испорт ухъазырыныгъэ хигъэхъон зэрэфарер зыдешлэжы. «Динамо-МГТУ»-м икапитанэу Артем Гапошныр, ешлакыоу Ілья Хмарэ, спортсмен ныбжыкылэхэр игъусэхэу Хъаткыо Саусэр егъэджен-зэлуклэгъумэ ахэлажъэ. Хъурджанэм Іэгуаор ридзэнымкыкы амалышлэхэр къегъоты.

Зыгъэпсэфыгъо мафэхэм

С. Хъаткыор Мэфэхъаблэ макло, тильэпкъэгъухэм адэгущылі, Мыекъопэ паркым дэжъ тыщызэлукыуи уахътэ къыхэкы. «Динамо-МГТУ»-м итренер шъхьалэу Андрей Синельниковым къызэрилуагъэмкыкы, ильэс ешлэгъур Іоныгъом аублэшт. Ащ ехъулэу С. Хъаткыом илэпэлэсэнэгъэ хи-

гъэхъонэу, игухэльышлэхэр къыдэхъунхэу фэтэлэ.

Хэкужъым къэзыгъэзэжыгъэмэ ямэфэклэ Саусэр хэлэжъэшт, къэбар гушлуагъоу зэхихырэр дунаим щаригъашлэ шлоигъу.

Сурэтым итхэр: **Андрей Синельниковымрэ Хъаткыо Саусэрэ.**

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкыи къыдэзыгъэкырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкъ Іофхэмкыкы, Іэкыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкыкы ыкыи къэбар жъугъэм иамалхэмкыи Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэклэжы зыхъырэ секретарыр: 52-16-77. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр: Урысые Федерацием хэутыны Іофхэмкыкы, телерадиокъэтынхэмкыкы ыкыи зэлы-Іэсыкыкы амалхэмкыкы и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыпылэ гъэорышлэп, зэраушыхъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкълэмкыи пчыагъэр 4046 Индексхэр 52161 52162 Зак. 2698

Хэутыным узшыкытхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 Зыщыкытхэгъэхэу уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэм ипшъэрылгъэр зыгъэцаккырэр

Мэщлэжы Саид

Редактор шъхьалэм игуадзэр — пшъэдэклэжы зыхъырэ секретарыр Хъурмэ Хъусен